

Beste lezer,

Voor u ligt het tweede nummer van 'IBW-BosreservatenNieuws', onze jaarlijkse berichtgeving vanuit het IBW over de bosreservaten en het onderzoek dat wij en anderen er uitvoeren.

Dat er nieuws genoeg is om deze nieuwsbrief te vullen hebben we bij de samenstelling van dit nummer ook ondervonden : het was weer wikken en wegen, en vooral veel knippen, om er alles in te krijgen. Vandaar dat we dit voorwoord zeer kort houden.

Wie pas bij dit tweede nummer aanpikt : geen probleem, we hebben nog een kleine voorraad van het eerste nummer liggen.

Een eenvoudig mailtje of briefje naar ons contactpunt (zie achterflap), en je krijgt hem terstond toegestuurd.

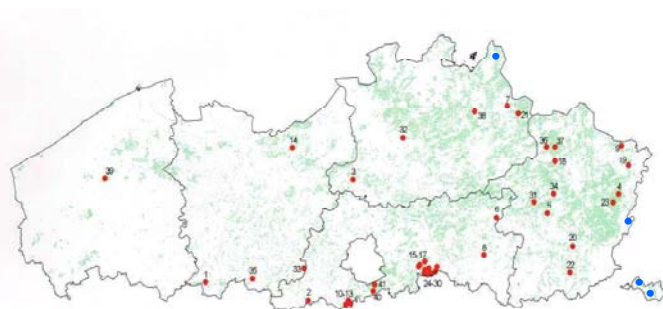
Nog even van de gelegenheid gebruik maken om onze oproep nog eens te herhalen. Beschik je over waarnemingen uit de bosreservaten of heb je andere zaken te melden (interessante kandidaat-bosreservaten die je kent, een inventarisatie die je zou willen doen), neem dan gerust contact met ons op ! Elke respons wordt sterk geapprecieerd, en zo goed mogelijk beantwoord.

Ondertussen veel leesplezier toegewenst !

Kris Vandekerkhove

Nieuwe bosreservaten in 2001: even voorstellen...

Vorig jaar is de oppervlakte bosreservaat weer wat toegenomen. In totaal werd 107 hectaren nieuwe bosreservaten aangewezen en erkend.

Overzichtskaart van de bosreservaten. Nieuwe reservaten zijn aangegeven met blauwe stippen.

Het bosreservaat **Grootbroek** (nr 9 op het kaartje) was al het grootste aaneengesloten bosreservaat in Vlaanderen. In 2001 werd het uitgebreid met een oppervlakte van nog eens 41 hectare, wat de totale oppervlakte brengt op 177 ha.

De uitbreiding omvat een 25-tal ha mooi ontwikkelde eikenbestanden van ca 100 jaar oud, met een gevarieerde struik- en kruidlaag. Vooral de sterke aanwezigheid van Europese vogelkiers is er opvallend. Er is ook vrij veel dood hout aanwezig. Dit bosgedeelte zal in de toekomst verder spontaan ontwikkelen.

Verder is er ook een ruigte van 5 ha op voormalige akker opgenomen. Hier is het de bedoeling om het proces van spontane verbossing op te volgen. Tenslotte zitten er ook een 8 ha vijvers, met natte ruigtes en rietkragen in het bosreservaat. Deze sluiten aan bij het natuurgebied Mariahof en De Luysen, en kennen een zeer interessante broedvogelfauna (o.a. Bruine kiekendief, Blauwborst, zelfs broedpogingen Roerdomp). Bedoeling is om het beheer in het bos- en natuureservaat op elkaar af te stemmen.

In de gemeente **Voeren** kregen een privaat gedeelte van het Vrouwenbos (24 hectare) en het Konenbos (11 ha), eigendom van de gemeente Büllingen, het statuut van bosreservaat. Beide bossen vormen goed ontwikkelde voorbeelden van twee bostypes die in Vlaanderen erg zeldzaam zijn : het Parelgras-Beukenbos (*Melico-Fagetum*), een soortenrijk bostype op kalkrijke leemgronden, en het Veldbies-Beukenbos (*Luzulo-Fagetum*), een soortenarm type op zure lemige bodems; vrij algemeen in de Ardennen maar in Vlaanderen enkel van de Voerstreek gekend. Beide types ontbraken voorlopig in het netwerk van bosreservaten. De Voerense bossen zijn ervoor gekend een aantal soorten te herbergen die elders in Vlaanderen uiterst zeldzaam zijn of zelfs ontbreken zoals de Das en een aantal orchideeën. Ook die ontbreken niet in de twee bosreservaten. Voor beide reservaten geldt in principe een niets-doen-beheer; alleen in de randzones zal plaatselijk een gericht beheer worden gevoerd in functie van zeldzame vegetaties.

Oude eikenbestanden en de vijvers in de uitbreiding van het bosreservaat Grootbroek. (foto's : Kris Vandekerkhove)

Voor de inrichting als bosreservaat krijgen de gemeente Büllingen en de privé-eigenaar een jaarlijkse vergoeding van de Vlaamse overheid.

Een uniek bosreservaatje is het **Kraaienbos** (1ha), gelegen langs de Grensmaas in Leut. Ondanks zijn beperkte oppervlakte heeft dit bosje een bijzonder hoge natuurwaarde. Het is wellicht het enige goed ontwikkelde voorbeeld in Vlaanderen van het 'Hardhout-Ooibos', een bostype op kalkrijke bodems in de vallei van grote rivieren (zoals Donau, Maas, Rijn, ...). In de kruidlaag komen immers een aantal zeldzame kensoorten voor van dit bostype zoals Voorjaarshelmbloem, Maarts viooltje, Sneeuwkllokje, Kraailook, ...

Ook dit bosje, waarvan de boomlaag vooral uit Es bestaat, zal verder spontaan mogen ontwikkelen.

Tenslotte werd ook in provincie Antwerpen een nieuw bosreservaat opgericht. Het betreft het 29 ha grote domein '**Overheide**', gelegen te Weelde (Ravels).

Dit gebied is bijzonder gevarieerd : centraal bevindt zich een kunstmatig 'ven' dat vroeger voor de eendejacht werd gebruikt. Rondom deze watervlakte vinden we structuurrijke loofbossen met Zomereik, Zwarte els en berk. Nog hogerop komen ijle dennenbestanden voor. In dit bosreservaat zal een gevarieerd beheer worden ingesteld waarbij behoud en ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden centraal staat.

En de toekomst...

Met deze nieuwe reeks erbij bedraagt de totale oppervlakte bosreservaten in Vlaanderen nu 1.685 ha. Dat is nog een eind verwijderd van de vooropgestelde '3000 ha tegen 2002' die de overheid zichzelf heeft opgelegd. Er is dus nog wat werk aan de winkel in de loop van dit jaar. Er zitten wel al een hoop dossiers in de spreekwoordelijke 'pipeline'. We lichten een tipje van de sluier...

In Turnhout werd vorig jaar het uiterst waardevolle 'Grotenhout' of 'Gierls bos' aangekocht, één van de weinige grote bossen in de Kempen die altijd bos gebleven zijn doorheen de eeuwen. Zowat 80 ha van dit bos wordt als bosreservaat voorgesteld. Ook elders in de provincie Antwerpen zijn een aantal reservaten in het vooruitzicht of zijn onderhandelingen opgestart. In West-Vlaanderen wordt een inhaalbeweging voorzien : niet minder dan 5 dossiers, voor een totale oppervlakte van ca 170 ha, zijn in behandeling. In Oost-Vlaanderen is voor 3 gebieden de procedure lopende : oppervlakte ca 130 ha. In Vlaams-Brabant trachten we momenteel één eigenaar over de brug te trekken, en wordt het voormalige RTT-domein in Liedekerke ook bosreservaat.

De Das is geen ongewone verschijning in alle Voerense bossen, dus ook niet in de nieuwe bosreservaten (Foto : Rollin Verlinde)

De kers op de taart komt echter uit Limburg : zoals reeds ruimschoots in de media werd toegelicht werden de gemeentebossen van Voeren recent aangekocht met de bedoeling om er bosreservaat van te maken : 270 ha van de mooiste, soortenrijkste en meest waardevolle bossen in Vlaanderen !

Alles samen komt dat, als alles een beetje meezit, neer op zowat 750 ha bosreservaat extra in 2002 of een totaal van ca 2500 ha. De doelstelling van 3000 ha is dus wellicht niet haalbaar, maar een grote onderscheiding is toch mogelijk...

Kris Vandekerkhove